

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Студента 2 курсу, 9м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Роздобудька
Михайла
Олександровича

Науковий керівник,
кандидат економічних наук,
доцент

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми,
кандидат економічних наук,
доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

Новікова Н. Л.

«25» грудня 2020 р.

Завдання

**на випускн кваліфікаційну роботу (проект)
студентові**

Роздобудьку Михайлу Олександровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): «Державно-приватне партнерство у соціально-економічному розвитку регіонів»

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3939

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту): 22.10.2021

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Метою роботи (проекту): є обґрунтування комплексу теоретичних, методологічних і практичних підходів до визначення місця й ролі державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку регіонів, а також шляхів удосконалення розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

Об'єктом дослідження: є державно-приватне партнерство в Україні.

Предметом дослідження: є теоретико-методичні та прикладні основи

державно-приватного партнерства у соціально-економічному розвитку регіонів.

4.Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

1.1. Використання державно-приватного партнерства в активізації соціально-економічного розвитку регіонів

1.2. Організаційно-економічні механізми забезпечення розвитку державно-приватного партнерства в регіоні

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНИХ ПАРТНЕРСТВ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

2.1. Світовий досвід державно-приватного партнерства на регіональному рівні

2.2. Оцінка рівня реалізації проектів державно-приватного партнерства в регіонах України

РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

3.1. Перспективи розвитку форм і методів співпраці держави та бізнесу в регіонах України

3.2. Напрями удосконалення процесу державно-приватного партнерства у соціально-економічному розвитку регіонів

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5.Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично

1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	до 01.11.2020	01.11.2020
2	Затвердження плану та завдання випускної кваліфікаційної роботи	до 25.12.2020	25.12.2020
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 16.04.2021	16.04.2021
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 21.06.2021	21.06.2021
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 06.09.2021	06.09.2021
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 22.10.2021	22.10.2021
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	25.10-05.11.2021	25.10-05.11.2021
8	Зовнішнє рецензування ВКР	08.11-12.11.2021	08.11-12.11.2021
9	Подача роботи завідувачу кафедри	15.11-19.11.2021	15.11-19.11.2021
10	Захист випускної кваліфікаційної роботи	За графіком	За графіком

6.Дата видачі завдання «25» грудня 2020 р.

7.Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Головня Ю. І.

(прізвище, ініціали, підпис)

8.Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) Дьяченко О.В.

9.Завдання прийняв до виконання студент Роздобудько М.О

(прізвище, ініціали, підпис)

10.Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Дьяченко Ольга Володимирівна _____
(підпис, дата)

11. Висновок про випускню кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Роздобудька М.О.
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Дьяченко О.В. _____

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____
(підпис)

«19» листопада 2021 р.

3MICT

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	11
1.1. Використання державно-приватного партнерства в активізації соціально-економічного розвитку регіонів.....	11
1.2. Організаційно-економічні механізми забезпечення розвитку державно-приватного партнерства в регіоні.....	15
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНИХ ПАРТНЕРСТВ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ	20
2.1. Світовий досвід державно-приватного партнерства на регіональному рівні	20
2.2. Оцінка рівня реалізації проєктів державно-приватного партнерства в регіонах України	23
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ	33
3.1. Перспективи розвитку форм і методів співпраці держави та бізнесу в регіонах України	33
3.2. Напрями удосконалення процесу державно-приватного партнерства у соціально-економічному розвитку регіонів	37
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Актуальність теми. Конституція України створила передумови для розвитку місцевого самоврядування, гарантувала право на його здійснення територіальною громадою. 24 квітня 1997 року Верховна Рада України прийняла ряд нормативно-правових актів, зокрема Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Напрацьовано значну кількість не лише законів, але й інших нормативно-правових актів, які регламентують діяльність системи місцевого самоврядування.

Територіальні основи регіонального управління із використанням державно-приватного партнерства передбачають такий спосіб регіонального управління, при якому державна структура надає право на ухвалення рішень із певних питань чи у певній сфері структурам місцевого чи регіонального рівня, які не входять у систему виконавчої влади і є порівняно незалежними стосовно неї. У цьому полягає державно-приватне партнерство в економічному розвитку. Під регіональним управлінням часто мається на увазі трансформація владних повноважень та показників компетенції між загальнодержавним та місцевими рівнями забезпечення державної влади із перенесенням акценту на локальний рівень в частині реалізації попередньо окреслених і забезпечених державою функцій. Загалом це є комплексне і багатоаспектне поняття, тому існують різні його тлумачення.

Регіональне управління із використанням державно-приватного партнерства передбачає передачу ролей, а також і відповідальності від загальної державної влади на відносно нижчі рівні управління і недержавного сектору. І в тому, і в іншому випадку динаміка ухвалення соціально важливих рішень і контроль за їх реалізацією стають водночас актуальними населенню.

Причинами еволюції регіонального управління фахівці називають: суспільні зміни, які дали локальним громадам право виокремлювати і за відповідних умов жорстко відстоювати власні інтереси; технічні зміни й глобальну інтеграцію, які трансформували уявлення про кордони керівництва і самоврядування; зрештою, ускладнення централізованої структури управління і потреба стосовно участі обласних і місцевих урядів у суспільних, громадських та економічних процесах.

Регіональне управління із використанням державно-приватного партнерства значним чином вплинула на відносини між центром і місцевим управлінням, однак це не означає довільного характеру змін, що відбулися.

Межі регіонального управління залежать від політичної ваги, людських і фінансових ресурсів, що перебувають у розпорядженні місцевої влади. Крім того, регіональне управління не існує поза межами держави, воно реалізується з ініціативи та під контролем центральної влади. Але регіональне управління неможливе, якщо місцева влада є не більш ніж виконавцем політики центральної влади. Ці екстремальні позиції обмежують простір місцевого самоврядування, визначають «діапазон можливостей».

Проте на шляху розвитку місцевих структур сьогодні, як і на початку розбудови незалежної демократичної України, ще існує безліч перешкод. Вони пов'язані передусім з невідпрацьованістю, нестабільністю законодавчої бази, більшість положень якої носить декларативний характер, невизначеністю меж державного керівництва та локального самоврядування, невпровадженістю реформи адміністративно-територіального устрою країни, відсутністю дійового механізму реалізації державної політики щодо розвитку та фінансової незалежності місцевого самоврядування. Значна частина із цих невирішених питань пов'язана із реалізацією стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Перспективи реалізації адміністративно-територіальної реформи у нашій країні, у т.ч. шляхом вдосконалення реалізації органами місцевого самоврядування стратегій розвитку територій із використанням державно-приватного партнерства, в своїй основі виходять із наявності значного числа проблемних аспектів у цій сфері.

Зокрема, нинішній стан розвитку виконавчої влади України не відповідає стратегічному курсу держави на демократизацію та європейським стандартам належного врядування. Адже влада залишається неефективною, корумпованою, внутрішньо суперечливою, надмірно централізованою, закритою від суспільства, громіздкою, відірваною від потреб людини. Внаслідок цього влада замість рушія

стратегічних рішень у сфері соціально-економічних реформ залишається основною перешкодою на шляху до швидких змін у суспільстві й державі.

Стан вивченості теми. Проблеми становлення та динаміки еволюції структур місцевого самоврядування в Україні досить широко висвітлюються в українській науковій літературі. Це питання досліджувалося в дисертаційних та монографічних роботах, наукових статтях таких учених як Б. Амангалієва [1], Т. Барановська [4], О. Берданова, В. Вакуленко [6, 7], О. Белоусова [9], Р. Брусак [10], М. Іжа [13], Б. Калиновський [16] тощо. Проте робіт, в яких безпосередньо вивчаються різні аспекти державно-приватного партнерства в економічному розвитку територіальної громади, в українській науці державного управління ще бракує.

Мета та завдання дослідження є обґрунтування комплексу теоретичних, методологічних і практичних підходів до визначення місця й ролі державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку регіонів, а також шляхи удосконалення розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

Для реалізації мети поставлено і вирішено наступні завдання:

- проаналізовано нормативно-правове забезпечення реалізації відносин державно-приватного партнерства в Україні;
- розглянуто державно-приватного партнерства в активізації соціально-економічного розвитку регіонів.;
- розкрито сутність категорії «державно-приватне партнерство»;
- проаналізовано світовий досвід державно-приватного партнерства на регіональному рівні.;
- проведений аналіз рівня реалізації проектів державно-приватного партнерства в регіонах України;
- визначено перспективні напрями розвитку форм і методів співпраці держави та бізнесу в Україні

Об'єкт дослідження – державно-приватне партнерство в Україні.

Предмет дослідження – теоретико-методичні та прикладні основи державно-приватного партнерства у соціально-економічному розвитку регіонів.

Методологія дослідження полягає у застосуванні аналітичного, функціонального, порівняльного та системного методів дослідження реалізації стратегій державно -приватного партнерства у розвитку окремих регіонів України .

Структура роботи. Дана дослідницька робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел (68 найменувань), 5 додатків. Загальний обсяг роботи становить — друковані сторінки. Робота містить 8 рисунків, 2 таблиці.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

1.1. Використання державно-приватного партнерства в активізації соціально-економічного розвитку регіонів

Проблема децентралізації влади із використанням державно-приватного партнерства в українській теорії конституційного права держави завжди займала важливе місце, починаючи з моменту проголошення незалежності України. Особливо ця проблема актуалізувалася в 2014 році. Питання децентралізації влади – передача повноважень і ресурсів на більш низькі рівні публічного управління загострили внутрішньополітичний розвиток і зовнішню ситуацію навколо країни.

Тому забезпечення наукових підходів при формуванні й реалізації децентралізації влади із використанням державно-приватного партнерства вимагає чіткого обґрунтування її теоретичних, методологічних і методичних основ. В останні роки термін «децентралізація» міцно закріпився в економічному лексиконі як учених у сфері економічних і суспільних наук, так і представників усіх рівнів державного управління, хоча даному терміну передував термін регіональна політика [25].

Наукові підходи до вказаної проблеми відображені у додатку А.

Владу у цьому контексті слід аналізувати з огляду на контроль над показниками землі, праці, капіталу, знань тощо, чи доступу до вказаних ресурсів. З огляду на те, що розвиток являється процесом формування потенціалу для соціально-економічних трансформацій, поняття влади має вагоме значення. Стосунки в громаді пов'язані з баченням і розумінням спільності. Тут важливо розуміти, наскільки критичними є взаємодія і довіра у процесі розвитку спільноти і яким чином слід будувати стосунки у межах певної громади [26]. Структура відноситься до груп і організацій, а також їх соціальних практик, які відіграють роль у посиленні потенціалу громади, для чого може бути доцільна трансформація вказаних груп і організацій, їхньої роботи й функцій чи формування нових. У цьому контексті комунікація стосується можливості забезпечення участі певних стейкхолдерів, у

першу чергу громадян, у ході розвитку громади [27].

Ефективна система управління (менеджмент) політико-економічними трендами , що відбуваються в економіці на відмінних ієрархічних рівнях управління (як на загальнонаціональному – макрорівні, так і на локальному – мезорівні) є неможливим без комплексного планування, реалізація якого передана на структури державної влади та керівництва відповідного рівня, що формують роль сильної організації у державі, розробляючи та реалізуючи стратегію розвитку суспільства [24, с . 93].

Основні риси, що властиві стратегічному плануванню розвитку соціально-економічних систем як процесу, наведені на рис. 1.1.

Рис. 1.1 . Стратегічне планування соціально-економічних систем
[авторська розробка]

Виходячи з рис. 1.1, який наочно ілюструє взаємозв'язок і послідовність

реалізації загальних рис процесу стратегічного планування у ході державно-приватного партнерства, ці риси включають такі компоненти (у послідовності):

- а) орієнтація на середньо- та довгострокову перспективу;
- б) врахування впливу на об'єкт планування різноманітних факторів зовнішнього середовища;
- в) орієнтація на вирішення ключових для певної соціально-економічної системи цілей;
- г) органічне поєднання окреслених цілей з обсягом та структурою ресурсів;
- д) адаптивний характер .

Разом із тим, державно-приватне партнерство не є універсальним варіантом для усіх секторів економіки і кожен сектор вимагає особливого підходу і спеціального рішення стосовно даного механізму (табл. 1 .1).

Таблиця 1.1

Складові інституційного середовища державно-приватного партнерства

[авторська розробка]

№ з/п	Функції	Кабінет Міністрів України	Міністерство розвитку економіки , торгівлі та сільського	Міністерство фінансів України	Профільні міністерства	Органи місцевого самоврядування
1	Державна політика	державна				
2	Ініціювання проєктів				державна	
3	Рішення про реалізацію	державна	державна комунальна	у разі державної	державна	комунальна
4	Підготовка проєкту				державна	комунальна
5	Проведення конкурсу				державна	комунальна

Закінчення таблиці 1.1

6	Моніторинг реалізації		державна		державна	кому- нальна
			комунальна			
7	Реєстрація		державна			
			комунальна			

Виходячи з табл. 1.1, складові інституційного середовища у процесі підготовки та реалізації проектів державно-приватного партнерства є різні у міністерств і відомств України.

Отже, в умовах фінансово-економічної нестабільності, наслідків світової економічної кризи в Україні, наростання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів країни, посилення міграції населення до центрів економічної активності все більшої актуальності набуває питання підвищення ефективності системи державного управління просторово-економічним розвитком України із використанням державно-приватного партнерства. Важливими його складовими є територіальне планування та соціально-економічне планування розвитку України та її регіонів, що покликані забезпечувати комплексний та сталий розвиток територій на перспективу. Однак на даному етапі становлення система управління просторовим розвитком через свою різноаспектність є неузгодженою. Це проявляється в розходженні показників розвитку по горизонталі – між національним і регіональним (чи місцевим рівнем), та по вертикалі – неузгодженості територіально-планувальних, галузевих і регіональних показників.

1.2. Організаційно -економічні механізми забезпечення розвитку державно-приватного партнерства в регіоні

Організаційний механізм державного управління розвитком ДПП який призначений забезпечити функціонування та координацію організаційної структури системи управління, тобто являє собою сукупність правил і процедур щодо регламентації взаємодії її учасників, упорядкування їх повноважень та контролю діяльності.

Особливе значення в організаційному механізмі державного управління ДПП має організаційна структура системи управління . Під організаційною структурою розуміється:

- послідовне розчленування системи на окремі підсистеми і елементи;
- встановлення між цими частинами зв'язків підпорядкованості;
- формування для кожної підсистеми методів управління, що відповідають принципам і методам ведення господарства.

В якості суб'єктів управління ДПП виступають органи державної влади та місцевого самоврядування, а також громадські організації та приватні бізнес структури.

Дослідження показало, що у теорії та практиці відсутнє однозначне розуміння органів управління ДПП. До них відносять і державні (агентства , відділи, департаменти), і напівдержавні (змішані компанії), і комерційні структури. Світовий банк, наприклад, під таким органом розуміє будь-яку організацію, створену для здійснення і поліпшення державно-приватного партнерства і має мандат на управління проектами ДПП в різних секторах економіки [50, с. 2-5]

Ефективність розвитку ДПП значною мірою залежить від функцій координуючого органу, які можна об'єднати у чотири групи:

- вироблення політики, принципів і методів ДПП, підготовка нормативно-правової бази та стандартизація проектів;
- координація діяльності органів державної влади, які беруть участь у проектах ДПП, експертиза проектів, інформаційне та консультативне супроводження проектів, допомога у досудовому вирішенні суперечок, що виникають між учасниками проектів;
- освітня діяльність, навчання і перепідготовка чиновників;
- контроль і моніторинг проектів.

Основоположною функцією органу з управління ДПП є розробка основ економічної політики партнерства, інституціональних принципів, методів і форм залучення бізнесу у державні проекти. Сюди ж відноситься підготовка та публікація відповідних настанов та методичних рекомендацій, поширення ідеї ДПП у суспільстві та бізнес-середовищі, також значний спектр питань юридичного характеру. Він готує сам або бере участь у підготовці нормативно-правових документів, законодавчих актів. На ньому у більшості країн лежить відповідальність за розробку типового (стандартизованого) контракту ДПП. Під час підготовки проектів ДПП чиновникам доводиться розробляти і опрацьовувати велику кількість інструкцій, настанов, директив, положень та інших нормативних документів.

За оцінками фахівців, транзакційні витрати, складовою частиною яких є витрати на створення і підтримку нормативно-правової бази, складають 10 і більше відсотків від вартості проекту. Зменшити транзакційні витрати можна, якщо впровадити стандартні процедури, вимоги та документи у процес підготовки та просування проектів [102, С. 37]. Велика кількість завдань органу ДПП пов'язана з координаційною діяльністю органів виконавчої влади, зайнятих в проектах ДПП. Його

допомога міністерствам і відомствам дозволяє полегшити переговорний

процес, скоротити термін підготовки проектів та забезпечити у цілому успішність ДПП. Перш за все стосується політичних, концептуальних і стратегічних питань. Як правило, ядром системи управління ДПП на національному рівні виступає спеціальна юридична особа, створена самим урядом або за його сприянням, у формі агентства, державно-приватної компанії, некомерційної організації. Національний орган ДПП відповідає за реалізацію такого партнерства, виступає головним експертом по новим і триваючим проектам. Він проводить міжгалузевий аналіз проектів, оцінює їх з точки зору збалансованості бюджетних витрат [12, С . 32].

Регулювання ДПП, здійснюють органи державної влади та місцевого самоврядування на основі нормативно-правової бази правових актів України, програм конкретних територій, де воно організовується.

У науці існують різні підходи до визначення поняття «територіальна громада» (Додаток А). Загалом розгляд багатьох визначень передбачає аналіз таких критеріїв територіальної громади, які ґрунтуються на певній ознаці регіональної спільноти чи їх сукупності як засадничих поняттєвих і формувальних. Це територіальні, соціологічні, конституційно-правові й системні (комплексні) критерії.

Розгляд дослідницьких джерел стосовно цієї тематики [2, 3, 5, 8, 12, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 43] дозволив виявити такі ключові аспекти, які стосуються розвитку об'єднаних територіальних громад (ОТГ) у залежності від визначення цього поняття і мають бути враховані у галузевій державній політиці: 1) солідарність, 2) потенціал, 3) стосунки, 4) структурні компоненти, 5) комунікації, 6) мотивація для ухвалення рішень, 7) інтеграція стосовно різних підходів.

Загалом вказані теорії (Додаток А) формують якісні теоретичні підстави для практики розвитку регіону, ОТГ через виконання державної

політики відповідного рівня.

Зазначене вище дозволяє стверджувати про те, що поєднання семи вказаних теорій слугуватиме теоретичною засадою щодо наступної розробки урядових заходів для розвитку структур місцевого самоврядування.

Проведення комплексних реформ в Україні із використанням державно-приватного партнерства висуває нові вимоги до управління збалансованим розвитком регіонів; вирішення специфічних проблем регіонів; стимулювання регіональної співпраці тощо. Як зазначається в основних державних документах, в сучасних умовах назріла нагальна необхідність створення ефективної структури стратегічного забезпечення місцевого розвитку [44, с. 22; 45, с. 56].

Динаміка соціального й економічного розвитку окремих областей і районів протягом останніх років визначалася станом та тенденціями макроекономічних процесів у країні, зокрема , тривалим періодом економічного спаду, перешкодами, що створювали трансформаційні процеси ринкових відносин, відносин власності, невизначеність щодо проведення адміністративно-територіальної реформи, постійні зміни керівництва органів державного управління влади на локальному рівні, в Кабінеті Міністрів України та ін . [13, с. 3]

В Україні були затверджені спеціальні нормативно-правові документи, що регулюють розвиток територіальних громад із використанням організаційно-економічних механізмів державно-приватного партнерства .

За інформацією Міністерства розвитку громад та територій України, велике значення для розвитку стратегічного планування територій мало прийняття Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року, Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року. У цих документах були визначені основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної

політики як складової частини внутрішньої політики України. У Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» визначені завдання державної регіональної політики до 2020 року, серед яких виконання у першу чергу завдань і реалізація заходів, спрямованих на вирішення важливих проблемних питань Донецької й Луганської областей, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя (наразі є тимчасово окупованими РФ) [27].

Таким чином, наразі в Україні має розглядатися модель територіального співробітництва між кількома рівнями управління, включаючи державний, регіональний та місцевий із використанням державно-приватного партнерства. Інституційна основа має чітко вказувати на те, як повинен здійснюватися розподіл повноважень та відповідальності на різних рівнях влади. Відповідно, визначення різних рівнів повноважень та їх ресурсного забезпечення має бути стрижнем такого підходу для узгодженості стратегічного планування й бюджетів та зобов'язань регіональних і місцевих органів влади.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНИХ ПАРТНЕРСТВ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

2.1. Світовий досвід державно -приватного партнерства на регіональному рівні

На становлення й динаміку нормативного й правового механізму планування стратегії розвитку територій України із задіянням державно -приватного партнерства певний вплив мало ухвалення міжнародних нормативних і правових документів та програм [42]. За даними Світового банку [66] до головних міжнародних документів, що слід використовувати у ході стратегічного планування, також необхідно віднести: Афінську хартію (1933 рік), документи конференції ООН щодо населених пунктів (Канада, Ванкувер, 1976 р.), Європейську хартію регіонального (просторового) планування (1983 р.), Європейську хартію місцевого самоврядування (Страсбург, 1985 р.), Порядок денний на XXI століття (Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро , 1992 р. [31]), Найробійську декларацію (1997 р.), Пекінську хартію (1999 р.), Декларацію про міста й інші населені пункти у XXI тисячолітті (Спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН, резолюція S-25/2, 2001 р. [32]).

З-поміж головних міжвідомчих програм та ініціатив закладів ООН у сфері розвитку міст й охорони навколишнього середовища слід виокремити Стамбульську декларацію щодо населених пунктів (Конференція ООН по населених пунктах – Хабітат II, Стамбул, 1996 р.). Крім того, були ухвалені засадничі документи Центру ООН відносно населених пунктів під назвою «Порядок денний Хабітат» – всесвітній План дій зі сталого розвитку населених пунктів . Також, варто згадати «Стамбульську декларацію» (1996 р .), в рамках якої керівники країн і урядів світу прийшли до зобов’язання відносно забезпечення безпеки , продуктивності, життєздатності й сталого розвитку міст і селищ для усіх

людей планети. Конференція присвячена оцінці реалізації «Порядку денного Хабітат». В ході 25-ї спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН «5 + Стамбул» (червень 2001 р., Нью-Йорк) була ухвалена «Декларація з міст та інших населених пунктах в новому тисячолітті», у рамках якої були позначені принципи й цілі сталого розвитку в контексті еволюції структур місцевого самоврядування [66].

Означена проблематика упродовж останніх десятиліть знайшла своє нормативно-правове закріплення на наднаціональному рівні , зокрема у таких міжнародних документах як «Порядок денний на ХХІ ст.» (1992) [31] і «Перетворення нашого світу: Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 р .» (2015) [32]).

Зокрема, у прийнятому в 1992 році «Порядку денному на ХХІ ст.» було запропоновано урядам і міжнародним організаціям спільно із недержавним сектором розробити критерії й методологію оцінки ресурсоемності й екологічного впливу продуктів і процесів протягом усього їх життєвого циклу [31, п . 4.20]. Також, у «Порядку» підкреслювалося, що результати таких оцінок мають бути презентовані у формі чітких і зрозумілих показників, які дозволяють адекватно інформувати як споживачів, так і осіб , відповідальних за ухвалення рішень [31]. Водночас у документі наголошується на необхідності врахувати системи цінностей , характерні для кожної конкретної країни, і можливість застосування стандартів, які діють у більшості розвинених країн [31, п. 6.39]. Водночас при цьому підкреслюється, що робити це доцільно без завдання шкоди таким критеріям, які можуть бути погоджені міжнародним співтовариством, або для стандартів, які необхідно буде встановити на національному рівні [31] .

У 2015 році був ухвалений документ, що одержав назву «Перетворення нашого світу: Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 р.» [32] і констатує потребу в застосуванні комплексу загальновизнаних показників, що буде розроблена міжінституційною експертною групою з показників досягнення цілей у сфері стійкого розвитку. Крім того, передбачалося , що показники будуть доповнюватися показниками на регіональному й національному рівнях, які будуть розроблені державами -членами, а також результатами проробленої роботи з

визначення вихідних значень для тих завдань, за якими на національному й глобальному рівнях результатні дані відсутні [32, п. 83].

У розробках міжнародних організацій (ООН, Світового банку, ОЕСР, євроінституцій) і окремих країн підкреслюється потреба у радикальній зміні підходів до виміру економічного й соціального прогресу, адекватного урахування екологічного фактору. Принциповим компонентом нових підходів є урахування виснаження природного капіталу й збитків від забруднення навколишнього середовища, а також шкоди, яка завдається здоров'ю людини. У ряді досліджень запропонований еколого-економічний індекс, який дозволяє оцінити те, наскільки вжиті владою (як центральною, так і структурами місцевого самоврядування) зусилля дозволяють ліквідувати екологічно несприятливу спадщину попередніх етапів розвитку регіону [60, 66].

Для України, крім вказаних міжнародних актів, важливою у контексті розвитку територіальних громад є Угода про асоціацію України з ЄС [59]. Її реалізація дає Україні можливості отримання для сільських територій від грантового фінансування і пільгових кредитів від європейських донорів. Вказане набуває особливої ваги в умовах децентралізації, коли ОТГ здобули можливість без посередництва центральних органів державної влади забезпечувати вирішення таких проблем місцевого рівня як:

- модернізації й ремонту інфраструктури (транспортної, комунальної);
- спорудження та ремонт соціальних об'єктів;
- впровадження інноваційних технологій енергозбереження;
- стимулювання розвитку малого бізнесу і самозайнятості.

Європейська допомога має сприяти не лише фінансовій, але й технічній підтримці територіальних громад шляхом:

- забезпечення інформаційної підтримки, поширення найкращого досвіду місцевого самоврядування країн ЄС;
- надання консультативного сприяння, у т.ч. в контексті можливого виходу регіональних українських товаровиробників на ринки країн ЄС;

– організації тренінгів, націлених на підготовку й перепідготовку посадових осіб ОТГ [32].

Територіальна громада у час поглиблення ринкових реформ і децентралізації вибудовується за умов багатуукладної економіки, нових форм власності, а також можливості суб'єктам малого й середнього бізнесу самостійно вести зовнішньоекономічну діяльність. При цьому, результативність управління безпосередньо залежить від співвідношення державних і недержавних методів еколого-економічного й організаційного регулювання.

Отже, іноземний досвід свідчить про те, що у рамках концепції нового державного управління до основних завдань реформ державного управління належать: зниження державних витрат; підвищення якості виконання державою своїх функцій; поліпшення системи надання публічних послуг організаціям і громадянам; зміцнення та підвищення довіри до влади з боку суспільства і приватного сектору. (Додаток Г)

2.2 . Оцінка рівня реалізації проектів державно-приватного партнерства в регіонах України

Аналіз розвитку нормативно-правового механізму в Україні обмежено конкретним часовим терміном – кінець XX – початок XXI століття.

Важливим етапом розвитку нормативно-правового механізму стратегічного планування було прийняття Закону України «Про місцеві державні адміністрації» [36] – це початок створення нормативно-правової бази для стратегічного планування. В Законі зазначається «місцева державна адміністрація є органом виконавчої влади і входить до комплексу органів виконавчої влади. Місцева державна адміністрація в рамках власних повноважень реалізує виконавчу владу на окресленій території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також виконує повноваження, які надані їй відповідною радою. До основних завдань місцевих державних адміністрацій відноситься реалізація державних і

регіональних програм політико-економічного, соціального та культурного розвитку, проектів із охорони довкілля» [36]. Відповідно ст. 13 даного Закону до компетенції місцевих державних адміністрацій належить вирішення питань політико-економічного розвитку відповідних територій. Вони забезпечують розробку проектів програм політико-економічного розвитку і пропонують їх на затвердження відповідній раді, забезпечують їх реалізацію, звітують перед відповідною радою про їх здійснення. Вони взаємодіють з сільськими, селищними і міськими радами, їх виконавчими структурами та сільськими, селищними і міськими головами, сприяють у здійсненні ними своїх повноважень місцевого самоврядування, зокрема у розв'язанні питань політико-економічного, соціального та культурного розвитку відповідних територій.

Важливим є наступне положення: «для здійснення програм місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть формувати й укладати договори, створювати спільні структури та організації» [36].

У Законі «Про місцеве самоврядування в Україні» [36] визначається, що підготовка програм покладається на виконавчі комітети рад, а керівництво такою підготовчою діяльністю покладається особисто на сільського, селищного, міського голову. Виконання програм соціально-економічного розвитку районів та областей стаття 119 Конституції [18] прямо покладає на місцеві держадміністрації. Стаття 72 даного Закону зазначає, що у питаннях реалізації проектів і комплексних програм соціально-економічного розвитку державні адміністрації підзвітний до відповідних рад.

До законодавчої основи для розроблення стратегічних документів розвитку територій слід також віднести Постанову Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р., № 621 «Про розроблення прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» [40].

Пізніше в Україні були затверджені спеціальні нормативно-правові документи, що також регулюють діяльність в стратегічному плануванні із використанням державно-приватного партнерства:

1) Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [34], який визначав учасників прогнозування та програмування розвитку території (Кабінет Міністрів України; Міністерство економіки України; інші центральні органи виконавчої влади; Рада міністрів АРК; місцеві державні адміністрації; органи місцевого самоврядування). У даному Законі говориться, зокрема, про прогнози програми економічного і соціального розвитку областей, районів та міст на короткостроковий період, як про складові єдиної загальнодержавної системи документів економічного і соціального розвитку.

2) Концепція державної регіональної політики [19]. Серед окремих принципів концепції є принцип стимулювання активної взаємодії між органами виконавчої влади та структурами місцевого самоврядування в розробці та виконанні заходів відносно регіонального розвитку. Серед напрямів державної регіональної політики визначено: створення ефективних механізмів представництва на загальнонаціональному рівні інтересів регіонів, а на регіональному – територіальних громад [53]. У Концепції державної регіональної політики значна увага приділяється питанням децентралізації та деконцентрації повноважень центральних структур виконавчої влади й надання більш широких повноважень органам місцевого самоврядування. Зазначається, що «оптимізація територіальної організації державної влади та місцевого самоврядування має забезпечити підвищення ефективності управління процесами розвитку регіонів шляхом... удосконалення розподілу повноважень та функцій між територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування з метою уникнення дублювання, спрощення системи управління, її фінансового забезпечення та економії бюджетних коштів» [53].

Ці положення особливо є важливими для подальшого розвитку місцевого самоврядування, яке повинно передбачати здійснення не тільки прийняття рішення, але їх реалізацію, контролю за його виконанням.

3) Закон України «Про Генеральну схему планування території України» [33] встановив пріоритети та концептуальні рішення по плануванню і використанню території країни, шляхи вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі.

4) Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів» [41] було запроваджено стратегічне планування регіонального розвитку. Він визначав правові, економічні та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів та подолання репресивності територій. В якості основних зауважень до цього закону слід вказати наступні: закон не визначав порядок реалізації та фінансування стратегій місцевого розвитку; не вирішував питання організації стимулювання місцевого розвитку та подолання депресивності територій.

Чинне на той час законодавство не передбачало використання сучасних інструментів стимулювання місцевого (регіонального розвитку), через, наприклад, «точки росту», перепрофілювання старопромислових районів, підтримку диверсифікації економіки сільських територій, тощо; не встановлює порядок залучення до процесу розробки стратегій різних суб'єктів розвитку, не визначало стабільних та прогнозованих джерел фінансування заходів з регіонального розвитку [2]. 31 жовтня 2011 року на сайті Верховної Ради України з'явився проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення державного фонду регіонального розвитку» [2]. Створення такого фонду було однією з умов прискорення регіонального розвитку в Україні, переведення державних інструментів регіонального розвитку на нову основу.

Слід зазначити, що серед інструментів регіонального розвитку із використанням державно-приватного партнерства Закон виокремлює виключно один механізм – угоди регіонального розвитку між Урядом та регіональною радою [31]. Головною причиною, що обумовлює необхідність таких угод, є, за думкою фахівців, неефективність субвенційних механізмів фінансування проектів

у рамках стимулювання розвитку регіонів та підтримки депресивних територій [1].

До недоліків чинного законодавства також слід віднести відсутність у той період належного розмежування повноважень між місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування, особливо на районному та обласному рівнях; відсутність законодавчої унормованості поняття «делеговані повноваження» в органів місцевого самоврядування; не та урегульованості питань організації діяльності територіальних громад, функціонування органів місцевого самоврядування (управління комунальною власністю, землекористування, різних форм безпосередньої участі громадян у виконанні завдань і функцій місцевого самоврядування (у тому числі їх нормотворчої ініціативи, статутного права), взаємовідносин органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб з відповідними органами державної влади та їхніми посадовими особами, форм взаємодії територіальних громад при реалізації спільних проектів [14, с. 12].

5) Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст [35] визначав основні напрями соціально-економічного розвитку малих міст України, містив науково-методичні, економічні, організаційні, правові заходи щодо його забезпечення та надавав змогу органам місцевого самоврядування та органам виконавчої влади самостійно складати і реалізовувати плани відродження та розвитку малих міст із використанням для цього відповідної державної підтримки, враховувати конкретні потреби цих міст в регіональних програмах і стратегіях розвитку.

Загальновідомо, що в рамках децентралізації в Україні створюються та функціонують об'єднані територіальні громади, активний цикл розвитку яких розпочався після місцевих виборів 25 жовтня 2020 року. Тут забезпечення державно-приватного партнерства у ході розвитку територіальних громад в Україні має здійснюватися згідно концепції сталого розвитку, тобто неоформаційної парадигми реалізації соціально-економічних змін у рамках зміцнення наявного і формування майбутнього потенціалу ОТГ шляхом

узгодження експлуатації природних ресурсів, з одного боку, та управлінських організаційно-інституційних змін у соціально-економічному розвитку, – з іншого.

Застосування концепції державно-приватного партнерства у ході розвитку у відповідності до еколого-економічного обґрунтування розвитку територіальних громад має передбачати певні напрями активізації (рис. 2.1).

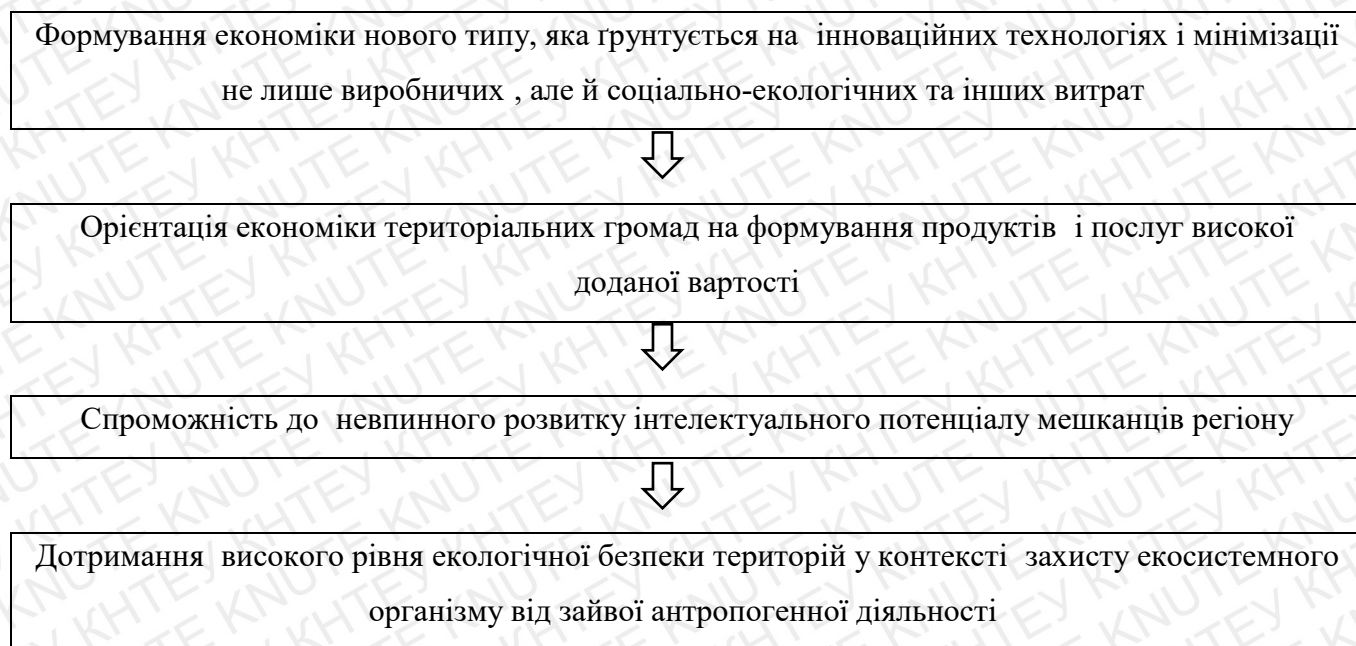

Рис. 2.1. Напрями активізації державно-приватного партнерства в Україні [авторська розробка]

Соціо-еколого -економічний розвиток ОТГ на основі державно-приватного партнерства може розглядатися як процес забезпечення гармонійного зростання соціально-економічної, демографічної, культурної, а також природоохоронної сфер, згідно з яким використання природних ресурсів має бути оптимізовано, а антропогенний вплив – мінімізований. Звичайно, що таке зменшення навантаження на природу має супроводжуватися формуванням інноваційного укладу економіки ОТГ й створенням належних умов для розвитку малого й середнього бізнесу.

Виділяються такі види територіального районування з урахуванням природного фактору:

- природно -господарське районування (базовий критерій – природно-ресурсний потенціал);
- екологічне районування (критерій – показник забруднення природного середовища);
- еколого-економічне районування (критерій – рівень впливу, що співвіднесений із потенціалом стійкості середовища) [54, с. 8; 55, с. 91-92].

Просторове планування територій [36, 37, 38, 39, 40, 41] здійснюється на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях . Різним об'єктам планування відповідають певні типи містобудівної документації. Відповідно, просторовому плануванню підлягає вся територія держави (національний рівень), території її областей і районів (регіональний рівень), території населених пунктів (місцевий рівень). На кожному рівні вирішуються специфічні завдання , притаманні саме цьому рівню .

Вважається, на розвиток стратегічного планування розвитку територій значний вплив здійснює стан нормативно-правового механізму, що перетерпів значну еволюцію у зв'язку зі зміною орієнтирів соціально -економічного та екологічного розвитку, із трансформацією наукових підходів до планування, розвитком законодавства і т . п..

Звертаючись до статистичних показників розвитку регіонів в Україні, слід вказати, що 12 червня 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв 24 розпорядження щодо визначення адміністративних центрів та затвердження територій громад. Станом на вересень 2021 р . створено 1470 громад – 410 міських, 433 селищних , 627 сільських. Вони охопили 433 міста, 960 селищ і 26261 село [11].

Розглянемо статистику державно-приватного партнерства ОТГ (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Державно-приватне партнерства в ОТГ України (станом на III квартал
2021 р.) [11]**

Область	Загальна кількість проектів співробі тництва	у тому числі					Кількість ОТГ, що скористалися державно- приватним співробітниц- твом
		ЖКГ	благо- устрій	по- жежна без- пека	освіта, охорона здоров'я, соцза- без- печення	інше	
Вінницька	95	17	4		18	56	169
Волинська	27	2	1		15	9	37
Дніпро- петровська	12	1		3	3	5	29
Донецька	2	1			1		5
Житомирська	38	2			22	14	77
Закарпатська	4		2			2	10
Запорізька	9			1	4	4	27
Івано - Франківська	12	2	5		2	3	39
Київська	8			1	2	5	9
Кіровоград- ська	11	1		1	5	4	17
Луганська	4				3	1	9
Львівська	23	5	1	1	6	10	78
Миколаївська	3	3					5
Одеська	2	1				1	9
Полтавська	109	29	8	34	15	23	283
Рівненська	16	1			5	10	27
Сумська	50	4			23	23	60
Тернопільська	12	3			5	4	21
Харківська	25	13	4	1	1	6	80
Херсонська	4				1	3	11
Хмельницька	11	4	2	1		4	25
Черкаська	33	8	2	1	3	19	91
Чернівецька	6	1			1	4	14
Чернігівська	6	1			1	4	14
Разом	530	100	29	44	142	215	1188

Як видно з табл. 1.2 , всього реалізовано 530 проєктів державно-приватного співробітництва у 1188 громадах. Власне саме з 2021 року розпочалася активна фаза державно-приватного партнерства у рамках територіальних громад, оскільки вони були засновані відповідно до законодавства України і почали активно діяти лише з жовтня 2020 року (після виборів до органів місцевого самоврядування).

Таким чином, виходячи із даних табл. 1.2 , державно-приватне партнерство в ОТГ України розвивається найбільш динамічно у Полтавській та Вінницькій областях . Практично відсутні подібні проєкти у Донецькій та Луганській областях (без тимчасово окупованих територій). Найбільше проєктів реалізовано у сферах ЖКГ й освіти .

Динаміка передача майна до комунальної власності територіальних громад (станом на вересень 2021 року) є важливим показником у контексті реалізації державно-приватного партнерства.

Надходження доходів загального фонду місцевих бюджетів в ОТГ України наведено на рис. 1 .2.

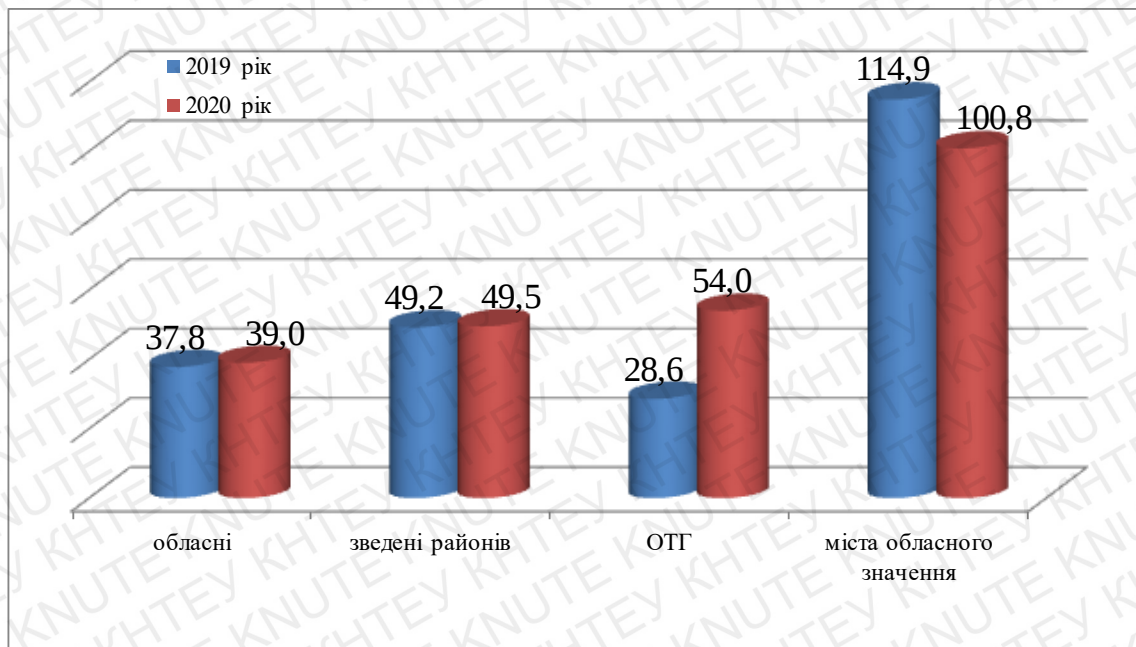

Рис. 1.2. Доходи загального фонду місцевих бюджетів у 2019 та 2020 роках , млрд. грн. [11]

Виходячи з даних рис . 1.2, найбільш інтенсивна динаміка зростання

надходження доходів загального фонду місцевих бюджетів у 2019 та 2020 роках характерне саме для ОТГ. Водночас, для міст обласного значення динаміка упродовж останніх років була навіть від'ємною. При цьому враховано ОТГ, які мали прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом: у 2019 році – 806 ОТГ (у т. ч. 24 ОТГ на основі міст обласного значення), у 2020 році – 872 ОТГ (у т. ч. 41 ОТГ на основі міст обласного значення).

Для ефективної реалізації державно-приватного партнерства важливим є забезпечення стратегії місцевого розвитку, яке є достатньо багатограним

За даними Міністерства економіки України ми бачимо, що станом на 01.01.2021 на умовах ДПП укладено 192 договори, з яких реалізується 39 договорів (29 – концесійних договорів, 6 - договорів про спільну діяльність, 4 - інші договори), 153 договорів не реалізується (118 – не виконується, 35 - розірвані / закінчився термін дії).

Найбільше проектів було реалізовано в таких сферах: туризм, збір та очищення води, виробництво, транспортування і постачання тепла та розподіл і постачання природного газу.

Отже, територіальна громада визначена законодавством України як первинний суб'єкт місцевого самоврядування, що є логічним продовженням іншого конституційного положення: джерелом державної влади в Україні є народ. Визначення територіальної громади дозволяє охарактеризувати громаду як суб'єкт місцевого самоврядування, який володіє правом і реальною здатністю до діяльності на основі реалізації наданої компетенції щодо вирішення питань місцевого значення, та об'єкт державної політики розвитку у сфері місцевого самоврядування.

РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

3.1. Перспективи розвитку форм і методів співпраці держави та бізнесу в регіонах України

Під час реалізації національного проєкту «Децентралізація» Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (відтепер – Міністерство розвитку громад та територій України) забезпечено моніторинг процесу децентралізації владних повноважень і реформ місцевого самоврядування, за підсумками якого були оприлюднені рейтингові дані областей відносно формування ОТГ та розвитку їх економічного потенціалу.

Під час моніторингу виділені 14 ключових індикаторів, що передбачають виявлення:

- перспективних планів, затверджених урядом, на карті України;
- динаміки створення ОТГ;
- рейтингу регіонів відносно формування ОТГ;
- інституту старост в ОТГ;
- співробітництва територіальних громад;
- результатів фінансової децентралізації;
- державної фінансової підтримки;
- децентралізації у сферах охорони здоров'я й освіти;
- децентралізації повноважень у сегменті архітектурного й будівельного контролю;
- децентралізації у галузях надання адміністративних послуг, соціальної й молодіжної політики, а також земельних відносин [27].

Зазначений рейтинг стосується ОТГ, що об'єднують сільські та міські території, з огляду на що виокремити дані відносно сільських ОТГ неможливо, оскільки деякі громади містять не лише сільські території, але й міські поселення.

За даними Державної служби статистики України найкращими результатами

у сукупному рейтингу регіонів України відносно створення ОТГ виявлені у Житомирській, Хмельницькій, Чернігівській, Волинській, Запорізькій та Чернівецькій областях, а найнижчі – у Кіровоградській, Львівській, Київській, Вінницькій та Закарпатській областях. Базовими параметрами зазначеного спільного рейтингу є: число ОТГ; покриття громадами площі області; число територіальних громад, які об'єдналися; кількість громад із чисельністю менше 5000 осіб; відсоток площі регіону, яка охоплена перспективним планом; частка населення на території ОТГ стосовно загальної кількості населення [11].

Говорячи про певні економічні проєкти у рамках територіальних громад, слід вказати, що процедура проведення організаційно-економічної оцінки насамперед має включати класифікацію проєктів та їх компонентів за ступенем потенційного впливу на ділове та навколишнє середовище. У класифікації, запропонованій Світовим банком, виділені 4 категорії проєктів у залежності від характеру, масштабів та ступеня значимості їх впливу на екологію:

Категорія А: проєкти та їх компоненти, спроможні спричинити негативний і значний за масштабами вплив на ділове середовище екологію. Необхідна їх економіко-екологічна оцінка.

Категорія Б: проєкти та їх компоненти, здатні спричинити специфічний вплив на навколишнє і бізнес-середовище. За таких умов середовищний аналіз може носити обмежений характер.

Категорія В: проєкти та їх компоненти, що, як правило, не спричиняють помітного впливу на навколишнє середовище. Економіко-екологічний аналіз звичайно не потрібний.

Категорія Г: проєкти, що спрямовані на поліпшення стану навколишнього середовища або пов'язані з ліквідацією збитків, заподіяних природними катаклізмами або стресовими фінансовими факторами. З урахуванням високої динамічності реалізації цих проєктів, вони не вимагають повної економіко-екологічної оцінки [66].

Після визначення категорії, до якої може бути віднесений розглянутий проєкт, що здійснюється у рамках територіальної громад, має проводитися його

екологічний аналіз, який повинен передбачати:

- визначення й оцінку початкових умов навколишнього середовища й потенційних видів прямого й непрямого впливу, у тому числі можливостей поліпшення стану екології;
- розробку заходів щодо попередження, зменшенню й компенсації збитків, які доцільно формулювати у вигляді конкретного плану дій ;
- опрацювання питань організації природоохоронних заходів й моніторингу стану навколишнього середовища [7, с. 29].

З метою стимулювання формування ОТГ у законодавчі акти додано норми про здійснення фінансової децентралізації, яка дала змогу ОТГ здобути додатковий ресурс для реалізації переданих повноважень. Зокрема, за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [27] ОТГ отримали повноваження й ресурси, які раніше надавалися виключно містам обласного значення, зокрема – зачислення до місцевого бюджету 60 % податку на доходи фізичних осіб. Також, територіальні громади отримують 100 % із єдиного податку, податку на прибуток підприємств й фінансових установ комунальної власності та податку на майно (нерухомість, земля, транспорт); 75 % із коштів від відшкодування втрат агровиробництва; 50 % грошових стягнень за шкоду, яка заподіяна порушенням законодавства про охорону природного середовища через господарську й іншу діяльність, а також 25 % екологічного податку. Разом із тим, ОТГ отримали право на державні трансферти для реалізації повноважень: дотації, освітню й медичну субвенції, субвенцію на розвиток інфраструктури та ін.

Поняття економічного збитку від екологічних порушень дозволяє перевести негативний вплив проєктів у рамках територіальних громад на навколишнє середовище з розряду екологічних характеристик проєкту в розряд його економічних характеристик [7, с. 29].

Важливо, що існуюча на даний час процедура екологічної експертизи є єдиним бар'єром на шляху здійснення екологічно небезпечних проєктів в ОТГ. Тому при ухваленні рішення про доцільність впровадження інноваційного

регіонального проєкту слід враховувати економічний збиток від екологічних порушень, викликаних їх реалізацією. При цьому, як зазначає у своїй праці Н.К. Ходько [62], не тільки екологічна, але й економічна експертиза буде стимулювати розробників проєктів на екологізацію виробництва. Таким чином, перехід до організаційно-еколого-економічної оцінки ефективності проєкту міг би стати реальною мотивацією для впровадження екологічно безпечних технологій у територіальних громадах.

З урахуванням зазначених міжнародних стандартів і вимог стосовно екологічного аналізу й експертизи, а також з огляду на потреби об'єднаних територіальних громад, доцільним вбачається у ході поглиблення реформи децентралізації в Україні імплементувати засади еколого-економічного розвитку ОТГ, зосередивши державну підтримку місцевих громад на наступних напрямках.

В організаційно-економічній сфері:

- формування умов для залучення інвестиційних коштів;
- надання державної допомоги суб'єктам малого й середнього бізнесу;
- диверсифікація аграрного і несільськогосподарського виробництва ;
- удосконалення виробничої, ринкової й транспортної видів інфраструктури ;
- сприяння агровиробникам шляхом оптимізації збереження, переробки, торгівлі продукцією, а також підтримки формування й розвитку кооперативів.

В екологічній сфері:

- створення системи екологічного виховання мешканців громади, спрямованого на формування високого рівня відповідальності за стан довкілля на території ОТГ;
- забезпечення раціонального облаштування агроландшафтів;
- здійснення робіт із запобігання процесам ерозії та зсувів;
- розробка і втілення агроекологічних проєктів розвитку ОТГ.

3.2. Напрями удосконалення процесу державно-приватного партнерства у соціально-економічному розвитку регіонів

Розвиток ДПП як форми ефективної взаємодії влади та бізнесу на регіональному рівні повинно відбуватися за такими стратегічними напрямками:

1. Підвищення ефективності прогнозування і планування розвитку суспільної інфраструктури на регіональному і місцевому рівнях, у тому числі із залученням позабюджетних джерел фінансування.

Даний напрямок має передбачати реалізацію таких основних принципів як:

- прогнозування інфраструктурних розривів . Удосконалення підходів до оцінки поточної забезпеченості та системи прогнозування потреби в об'єктах суспільної інфраструктури ;
- вдосконалення існуючої системи стратегічного планування на державному та регіональному рівні, шляхом встановлення додаткових вимог щодо врахування в документах цілепокладання і програмування розділів,присвячених інфраструктурі;
- облік форм та інструментів ДПП в документах стратегічного планування. Інтеграція ДПП як економічного інституту в систему документів планування на державному та місцевому рівні.

2. Наступним стратегічним напрямком розвитку ДПП є удосконалення нормативно-правової та методологічної бази у сфері ДПП.

Тут можна виділити основні принципи:

- вдосконалення концесійного законодавства і прийняття необхідних нормативних актів, внесення змін в концесійне законодавство для розширення практики та підвищення ефективності використання концесій;
- розвиток нормативної правової та методологічної бази для не концесійних форм ДПП;
- розробка єдиної методики оцінки та конкурсного відбору. Уніфікація методик оцінки ефективності інвестиційних проектів, що претендують на співфінансування з бюджетної системи і порядків конкурсного відбору, з подальшим прийняттям єдиної методики і єдиного порядку.

3. Необхідно виділити і такий стратегічний напрям вдосконалення взаємодії влади і бізнесу як розвиток системи управління сферою ДПП на державному та місцевому рівні.

Ключовими точками розвитку тут можуть стати:

- формування організаційної структури управління. Створення уповноважених органів на всіх рівнях, формування інших інститутів розвитку й управління сферою ДПП;
- реалізація масштабної програми підготовки кадрів та методичного супроводу процесу управління сферою ДПП державному та місцевому рівнях;
- розробка і запуск інформаційного порталу для публікації в ній інформації про ДПП, а так само ведення реєстру проектів ДПП та публікації інформації про конкурси ;
- впровадження ефективної системи контролю якості послуг при реалізації проектів. Розробка методики порядків міжвідомчої взаємодії ;
- стимулювання самоорганізації на ринку ДПП системи

позасудового вирішення спорів. Сприяння створенню асоціацій та саморегульованих організацій у сфері ДПП, участь у розробці кодексів і регламентів, формування третейських судів.

У цілях розвитку вказаних напрямів можна запропонувати ключові точки розвитку в цій сфері як:

- Введення мораторію на зміну податкового та іншого законодавства, що негативно впливає на довгострокові інфраструктурні проекти, які реалізуються на принципах ДПП;
- Формування системи податкового стимулювання у сфері ДПП на державному та місцевому рівні;
- Стимулювання державних компаній і підприємств залучати приватні компанії до надання послуг на принципах ДПП (застосування контрактів життєвого циклу, довгострокових інвестиційних угод та інших форм);
- Вдосконалення системи тарифного регулювання та подушного фінансування в ключових галузях суспільної інфраструктури для підвищення економічної привабливості даних галузей для приватного бізнесу;
- Усунення галузевих обмежень для застосування механізмів ДПП у пріоритетних галузях суспільної інфраструктури.

Дана модель розвитку ДПП в цілях підвищення стійкості соціально-економічного розвитку економіки регіону представлена на рис. 3.5.

Так для публічного партнера дана форма взаємодії дає можливість:

1. Розробити інноваційні методи, що дозволяють стимулювати економіку. У даному випадку необхідний упор на тривалість впровадження проектів ДПП, адже завдяки тривалим договірним відносинам, держава створює політику соціально-економічного розвитку країни і регіонів, окремих секторів економіки, підвищення рівня і якості життя своїх громадян, активізацію внутрішніх і залучення зовнішніх

джерел інвестування.

2. Розподілити між усіма партнерами однакові ризики і відповідальність за реалізацію проекту. По -перше, це означає рівну міру відповідальності та ризиків між державою та приватним бізнесом: на першому, зазвичай, лежить законодавчий ризик і ризик, пов'язаний з створенням дієвої планової реалізації проекту, а також інфляційний ризик, і ризик раптово виниклих обставин, за інші види ризикованих операцій відповідає приватний сектор. По-друге, для реалізації великих довгострокових проектів залучаються кілька приватних партнерів, внаслідок чого, вони несуть, або колективну відповідальність за спільну роботу, або приватну відповідальність за конкретний вид, наприклад, за проектну, експлуатаційну або управлінську діяльність.

3. Впровадити нові стратегії управління держвласністю, оскільки політика менеджменту приватного бізнесу наділена всіма навичками і практичним досвідом у вирішенні питань управління активами, наприклад, мобілізацією надлишкових активів, підвищенням коефіцієнта використання державних фондів та інші питання.

4. Зменшити кількість державних капітальних інвестицій або видаткову частину бюджету. Завдяки цим діям, держава має шанс направити вивільнені кошти на інші пріоритетні сфери економіки.

5. Скоротити час створення об'єкта інфраструктури, коли необхідно в короткі терміни звести численні спортивні об'єкти, готельні комплекси, поліпшити транспортне сполучення.

6. Підвищити якість обслуговування населення (поліпшення якості, за рахунок введення платних послуг від компаній-операторів).

7. Збільшити ефективність розподілу витрат протягом існування об'єкта: держава може як стимулювати підвищення початкових капітальних витрат з боку бізнес-структур, так і зменшувати експлуатаційні та управлінські витрати.

8. Зменшити показники безробіття в регіонах, створивши нові робочі місця . Крім цього, участь у проектах ДПП допомагає співробітникам підвищити кваліфікацію: на практиці, приватний сектор часто наймає службовців держсектора, що володіють конкретними знаннями у сфері законодавчих актів і навичками виробництва формальних процедур, а працівники отримують можливість набути практичний досвід управління приватним капіталом. Держава ж має можливість скоротити кількість робочих місць у державних структурах, що фінансуються з бюджету .

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Виходячи з проведеного нами дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Розглянуто державно-приватне партнерство в активізації соціально-економічного розвитку регіонів.; Встановлено, що наразі в Україні має розглядатися модель територіального співробітництва між кількома рівнями управління, включаючи державний, регіональний та місцевий. Інституційна основа має чітко вказувати на те, як повинен здійснюватися розподіл повноважень та відповідальності на різних рівнях влади. Відповідно, визначення різних рівнів повноважень та їх ресурсного забезпечення має бути стрижнем такого підходу для узгодженості стратегічного планування й бюджетів та зобов'язань регіональних і місцевих органів влади.

2. Оцінені організаційно-економічні механізми забезпечення розвитку державно-приватного партнерства в регіоні. З'ясовано, що територіальна громада визначена Конституцією України як первинний суб'єкт місцевого самоврядування, що є логічним продовженням іншого конституційного положення: джерелом державної влади в Україні є народ.

Визначаючи співвідношення понять «держава», «місцеве самоврядування» та «територіальна громада», необхідно зазначити, що останню слід розглядати не тільки як первинний суб'єкт у системі місцевого самоврядування, але й як об'єкт державної політики, спрямованої на розвиток певної території.

Стратегії та щорічні програми місцевого розвитку спрямовані на формування сприятливого середовища для розвитку підприємницького сектору, залучення інвестицій, забезпечення соціальних потреб населення, підвищення рівня його життя.

3. Проаналізовано аналіз рівня реалізації проектів державно-приватного партнерства в регіонах України. Виявлено, що основним завданням прийняття рішень у рамках адміністративно-територіальної реформи є створення

розгалуженої системи місцевого самоврядування, де:

1) не лише влада буде наближеною до її джерела і носія – народу, але й, власне, результати діяльності цієї влади;

2) територіальні громади перетворюються на ключовий владний суб'єкт на місцевому рівні з максимальним наближенням центрів прийняття управлінських рішень до громадян;

3) буде чітко визначено обсяг питань місцевого значення, які громади можуть вирішувати самостійно або у кооперації з іншими громадами чи органами місцевого самоврядування, або делегувати органам державної влади;

4) на вищий рівень влади органів місцевого самоврядування або державної влади передаються виключно ті повноваження, які не можуть бути ефективно реалізовані суб'єктами влади базового рівня (принцип субсидіарності).

4. Вивчений світовий досвід державно-приватного партнерства на регіональному рівні. Встановлено, що упродовж перших десятиліть ХХІ ст. у багатьох країнах світу проведені великомасштабні реформи, спрямовані на підвищення ефективності реалізації стратегій місцевого розвитку. Невипадково практично одночасні перетворення отримали визначення «управлінської революції».

У рамках загальної тенденції, в кожній країні є свої причини, форми та результати децентралізації, генезис і еволюція відносин між центральною і місцевою владою і базові суспільні цінності. Однак аналіз реформування державного управління в різний час і в різних обставинах дозволив виділити три основні моделі децентралізації, що з'явилися й реалізовані у різних країнах: «деволюція» у Великій Британії, «деконцентрація» у Франції та «делегування» в Німеччині.

5. З'ясовані перспективи розвитку форм і методів співпраці держави та бізнесу в регіонах України. Виявлено, що одну із ключових ролей на даному напрямі має відігравати не лише фінансово-економічний, але й екологічний чинник.

Формування ОТГ в Україні спричиняє створення інноваційних об'єктів, які мають змішаний характер і характеризується сполученням економіко-техногенних і природних об'єктів, що спричиняє виникнення нової просторової основи для вивчення актуальних організаційно-економічних й екологічних питань та обрання потребуючих першорядної уваги.

Оцінка просторових аспектів у ході аналізу організаційно-економічних факторів розвитку ОТГ складається із таких аналітичних компонентів як виявлення рівня розповсюдженості екологічних та господарських тенденцій на території громади та витрата певних видів ресурсів на одиницю площі (продуктивність одиниці площі) території ОТГ.

Розвиток територіальної громади має включати у себе збалансоване поєднання фінансово-економічних, культурно-соціальних й природно-екологічних завдань. У разі, коли вказаний баланс буде порушено, екологічний потенціал буде витрачатися на економічний і соціальний розвиток ОТГ без будь-якої природо-відновлювальної діяльності.

Структури місцевого самоврядування України мають прагнути до сполучення позитивних фінансово-економічного, соціального, культурного та природоохоронного ефектів. Зазначене сполучення може бути охарактеризоване як «прибуткова екологія», що у високорозвинених країнах світу передбачає екологізацію трендів економічного розвитку на місцевому рівні.

Отже, за підсумками роботи підтверджена і досягнута мета даного дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амангалієва Б.Г. Угода регіонального розвитку як інструмент державної регіональної політики. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/ejournals/tppd/2011_9/zmist/R_2/01Amangalieva+.pdf (дата звернення: 20.09 .2021).
2. Аналіз проєкту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення державного фонду регіонального розвитку». URL : <http://old.csi.org.ua/?p=2132> (дата звернення : 20.09.2021).
3. Артус М.М., Хижа Н. М. Бюджетна система України. Київ : Вид -во Європ. ун-ту, 2005. 220 с .
4. Барановська Т.М. Державна політика розвитку територіальних громад в Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня к.н. з державного управління за спец. 25.00.02 «механізми державного управління » Харків, 2016. 261 с.
5. Безуглий С. Розвиток . *Енциклопедичний словник з державного управління* / [уклад.: Ю .П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М . Михненко та ін.] ; за ред. Ю.В . Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна . Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
6. Берданова О .В., Вакуленко В.М., Тертичка В.В . Стратегічне планування. Львів: ЗУКЦ, 2008. 138 с .
7. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку. Київ: ТОВ «Софія-А», 2012. 88 с.
8. Бесланєєв А., Шадєєва Э. Стратегии социально -экономического развития территории: принципы формирования и управления . *Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов*. 2013 . № 11. URL : <http://www.jurnal.org/articles/2013/ekon2.html> (дата звернення: 20.09 .2021).
9. Белоусова О.С. Міжнародний досвід трансформації відносин центральної та місцевої влади в процесі децентралізації та її вплив на ефективність державного управління. *Науковий вісник Академії муніципального управління*.

Серія : Управління. 2014. Вип. 3. С. 42-50 .

- 10.Брусак Р.Л. Стратегічне планування в управлінні розвитком території. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. 173 с.
- 11.Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 20 .09.2021).
- 12.Дутко, Н.Г. Європейський досвід державно-приватного партнерства/ Н.Г. Дутко // Вісник академії державного управління. – 2010. – № 1. – С. 30 – 36.
- 13.Журек Л. Доходи територіальних одиниць самоврядування та система податків. *Узагальнення польського досвіду місцевого самоврядування та перспективні напрямки розвитку самоврядування в Україні.* / Упоряд. Т. Шамайда, О. Дмитренко. Київ : Аг-во «Україна», 2001. С. 29-40 .
- 14.Іжа М. Напрямки забезпечення регіонального розвитку в Україні. *Актуальні проблеми державного управління.* 2013. Вип . 3 (55). С. 3-6.
- 15.Інформаційні матеріали до питання запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади. Київ: Головне управління державної служби України. Київ, 2006. 181 с. URL : http://prom.kr-admin.gov.ua/inf_stand.pdf (дата звернення: 20.09.2021).
- 16.Звіт про підсумки соціально-економічного та культурного розвитку міста Славутича за 2020 рік у рамках Стратегічного плану соціально-економічного розвитку міста Славутича до 2025 року, 2021, Славутич, 75 с.
- 17.Калиновський Б. В. Конституційні засади державної регіональної політики. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України.* 2016. № 3. С. 26-30 .
- 18.Комплексна стратегія розвитку Львова 2012-2025. Львівська міська рада. URL : [https://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/0/23349f49bc91ba52c225793400489747/\\$FILE/%D0%A1%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F2.pdf](https://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/0/23349f49bc91ba52c225793400489747/$FILE/%D0%A1%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F2.pdf) (дата звернення : 20.09.2021).
- 19.Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР , в редакції від 28.03.2020 року . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96->

%D0%B2%D1%80 Text (дата звернення: 20.09 .2021).

20. Концепція державної регіональної політики: затв. Указом Президента України від 25.05.2001 р., № 341/2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001> Text (дата звернення: 20.09.2021).
21. Конюхов Ю.М . Механізм реалізації стратегії сталого соціально-економічного розвитку територій. *Агросвіт*. 2015. № 17. С. 64-68 . URL : http://www.agrosvit.info/pdf/17_2015/12.pdf (дата звернення 20.09.2021).
22. Кравченко О.М. Державні програми соціально-економічного розвитку як інструмент державного регулювання національної економіки . Науковий вісник ЧДІЕУ. 2013. № 1 (17). С . 42-47. URL : <http://journals.uran.ua/nvgeci/article/view/22142> (дата звернення: 20 .09.2021).
23. Круговий В.В. Роль стратегічного планування на сучасному етапі розвитку: ознаки і завдання. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015 . № 9 (172). С. 54-57. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-strategichnogo-planuvannya-na-suchasnomu-etapi-rozvitku-oznaki-i-zavdannya/viewer> (дата звернення: 20.09.2021).
24. Лациба М.В., Бондаренко В.В. Як територіальна громада може впливати на вирішення питань місцевого значення. Київ: УНЦПД, 2007. 108 с.
25. Лесечко М.Д., Чемерис А.О. Адміністративна реформа : досвід Польщі та українські реалії. *Актуальні проблеми державного управління*. Вип. 4. Одеса: ОФ УАДУ , 2001. С. 91-105.
26. Матвієнко А. Місцеве самоврядування як ключовий суб'єкт децентралізації влади. *Віче* . 2008. № 10. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/959/> (дата звернення: 20.09.2021).
27. Матей Б., Штірбець Х. Пропозиції щодо нової адміністративно-територіальної організації. *Всесвітня служба Радіо Румунія . Українська редакція*. URL : <http://www.m.ro/art.shtml?lang=12&sec=99&art=142752> (дата звернення: 20.09.2021).
28. Міністерство розвитку громад та територій України. URL :

<https://www.minregion.gov.ua> (дата звернення: 20 .09.2021).

29. Нова державна регіональна політика в Україні [за заг. ред. В.С. Куйбіди]. Київ: «Крамар», 2009. 232 с.
30. Пальчук В . Місцеві бюджети в умовах децентралізації. *Україна: події , факти, коментарі*. 2017. № 6. С. 41-51 .
31. Підкуйко О.О. Концептуально-понятійні основи забезпечення розвитку територіальної громади. *Науковий вісник Академії муніципального управління*: зб. наук. пр. Київ: Вид.-поліграф . центр Акад. муніцип. упр., 2012. Вип. 4 . С. 339-345.
32. Повестка дня на XXI век : принята на Конференции ООН по окружающей среде и развитию, Рио-де-Жанейро, 3 -14 июня 1992 г. 510 с. URL : https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/agenda21.shtml (дата звернення: 20 .09.2021).
33. Преобразование нашего мира : Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 г. Декларация Генеральной Ассамблеи ООН от 25 сентября 2015 года. URL : <https://docs.cntd.ru/document/420355765> (дата звернення: 20 .09.2021).
34. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 07.02.2002 № 3059-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14> Text (дата звернення: 20.09.2021).
35. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 № 1602-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14> Text (дата звернення: 20.09.2021).
36. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст: Закон України від 04.03.2004 р. № 1580-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1580-15> Text (дата звернення: 20.09 .2021).
37. Про енергетичну ефективність будівель: Закон України від 22.06.2017 № 2118-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-19> n274 (дата звернення: 20.09 .2021).

38. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14> Text (дата звернення: 20.09.2021).
39. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 № 2780-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12> (дата звернення: 20.09.2021).
40. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17> Text (дата звернення: 20.09.2021).
41. Про розроблення прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. № 621. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-%D0%BF> Text (дата звернення: 20.09.2021).
42. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 08.09.2005 р., № 2850-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15> Text (дата звернення: 20.09.2021).
43. Проект Закону України «Про державне стратегічне планування» від 15.11.2011 р. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/JF79B00A> (дата звернення: 20.09.2021).
44. Публічне управління : термінологічне слов. / уклад. : В.С. Куйбіда, М.М. Білинська, О.М. Петрос та ін. ; за заг. ред. В.С. Куйбіди, М.М. Білинської, О.М. Петрос. Київ : НАДУ, 2018 . 224 с. URL : <http://academy.gov.ua/pages/dop/28/files/2b45f71c-e57f-4f36-acc4-63fef4e1117c.pdf> (дата звернення: 20.09.2021).
45. Реформування державного управління регіональним розвитком: стан, проблеми, перспективи: аналітична записка. Київ: НІСД, 2012 . 56 с.
46. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону: практичний посібник / Б. Боврон, А. Вігода, Г. Девідсон та інші. За ред. І. Санжаровського. Київ: Вид-во «К.І.С.», 2008. 214 с.

- 47.Саханенко С.Є . Територіальні основи організації публічної влади в Україні : Конспект лекцій / Національна академія держ. управління при Президентові України, Одеський регіональний ін-т держ. управління. Одеса: ОРІДУ УАДУ, 2003. 192 с .
- 48.Серант А.Й. Зв'язки з громадськістю в системі місцевих органів влади (державно-управлінський аспект) : дис... канд. наук з держ. упр.: 25 .00.01 / Серант Андрій Йосипович ; Львівський регіональний ін-т держ. управління. Національна академія держ. управління при Президентові України. Львів, 2006. 237 арк.
- 49.Сонько С.П. Теоретичні основи формування просторових соціоприродних систем у контексті концепції стійкого розвитку України : Дис... д-ра геогр. наук : 11.00.02 / Сонько Сергій Петрович ; Одеський національний ун-т ім. І.І. Мечникова . Одеса, 2005. 370 арк.
- 50.Світовий банк. Україна [Електронний ресурс] : Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/overview> 3
- 51.Стадницький Ю.І., Комарницький І.М . Просторова організація соціально-економічного розвитку : словник-довідник . Хмельницький :ХНУ, 2009. 186 с.
- 52.Станасюк Н .С. Розвиток промислового потенціалу: економічне оцінювання, просторові аспекти та державне управління : монографія. Львів: Вид -во Львів. політехніки, 2018. 298 с.
- 53.Статут сільської територіальної громади / В.А. Зацарний [та ін.] ; Українська академія держ. управління при Президентові України, Український НДІ продуктивності агропромислового комплексу. Київ : УАДУ, 2003. 64 с.
- 54.Стойка А.В . Механізми ефективної взаємодії органів державної влади і громадських об'єднань на регіональному рівні : дис... канд . наук з держ. упр.: 25.00.02 / Стойка Андрій Васильович ; Донецький держ. ун-т управління. Донецьк, 2006. 237 арк.
- 55.Стратегічні рамки та План заходів щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку. Проєкт «Підтримка сталого регіонального розвитку в

Україні». 2012. С. 26-27.

56. Тимошевський В.В., Мокерова Н.В. Землевпорядне проєктування . Просторовий розвиток країн Європейського Союзу. Сталий розвиток землекористування : лекція. Харків, 2010. 16 с.
57. Ткач О.В., Мікула Н.А. Регіональні просторово -економічні системи: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Львів: ІРД НАН України, 2012. 385 с.
58. Ткаченко О.О. Потенціал просторової інтеграції бізнесу у забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00 .05 / Ткаченко Олександр Олександрович ; НАН України, ДУ «Ін-т регіон. дослідж. ім. М. І . Долішнього НАН України». Львів, 2018. 20 с .
59. Третяк А.М. Регулювання земельних відносин на території сільської територіальної громади / Українська академія держ . управління при Президентіві України, Український НДІ продуктивності агропромислового комплексу. Київ: УАДУ, 2003. 75 с .
60. Тяжкороб І.В. Інвестиційне забезпечення стратегії розвитку просторових форм організації економіки регіону : автореф. дис д-ра екон. наук : 08.00.05 / Тяжкороб Ірина Володимирівна ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк, 2018. 36 с .
61. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 Text (дата звернення: 20.09.2021).
62. Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019> Text (дата звернення: 20.09.2021).
63. Фоміцька Н.В . Реалізація державної влади на територіальному рівні : автореф . дис... канд. наук з держ. упр.: 25 .00.01 / Фоміцька Надія Василівна; Національна академія держ. управління при Президентіві України, Харківський

- регіональний ін-т держ. управління. Харків, 2007. 20 с.
64. Ходько Н.К. Теоретико-методологічні засади вивчення соціально-просторової організації міста (становлення та розвиток) : Автореф. дис... канд. соціол. наук: 22 .00.01 / Ходько Наталія Костянтинівна; Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків , 2002. 20 с.
 65. Чернега Р. Т. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні України : стан та шляхи вдосконалення : дис... канд. юрид . наук: 12.00.02 / Р.Т. Чернега ; Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2007 . 211 арк.
 66. Чорний Р.С. Розвиток трудового потенціалу просторових форм організації українського суспільства : монографія . Львів : Ін-т регіон. дослідж. НАН України , 2013. 382 с.
 67. Шевирьов І. Децентралізація: п'ять можливих помилок. URL : <http://izvestia.kiev.ua/blog/83765> (дата звернення: 20.09.2021).
 68. Administrative Decentralization. The World Bank Group. URL : <http://www.worldbank.org/publicsector> (дата звернення : 20.09.2021).
 69. Collins R. Theoretical Sociology / New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1988. 356 р.
 70. Dimock M.E., Dimock G.O. Public administration. New York: Harper and Row, 1964. 573 р.

ДОДАТКИ

Додаток А

А .1. Наукові підходи до розвитку територіальних громад і державно-приватного партнерства [авторська розробка]

Автор	Сутність підходу
І. Шевирьов [65]	Аналізуючи проблему повільності процесів децентралізації в Україні упродовж останніх років, звертає увагу на те, що сутність і мета цього процесу полягає в чіткому розподілі повноважень між структурами самоврядування та центральними органами державної влади, на користь перших. На думку дослідника, відбувається змішування понять адміністративно-територіальної реформи, децентралізації та організації регіонального управління.
В . Пальчук [29, с. 42]	Пропонує розуміти дане питання як управлінське та нормативно-правове забезпечення життєво важливих потреб та інтересів територіальної громади , створення необхідних умов для її волевиявлення в реалізації своєю діяльністю власних інтересів у межах чинного законодавства.
М. Дімок і Г. Дімок [68, р. 56-57]	Існує багато визначень громади, зокрема: – люди, які живуть на певній географічній території і які мають соціальні та психологічні зв'язки одне з одним і з місцем, де вони живуть; – угруповання людей, які живуть поруч одне одного й об'єднані спільними інтересами і взаємною допомогою; – поєднання соціальних одиниць і систем, які виконують основні соціальні функції , організація соціальної діяльності.
Авторський колектив на чолі з В. Куйбідою [28, с. 28]	Мета регіональної політики – забезпечення належного рівня життя громадян у незалежності від регіону її помешкання, через реалізацію територіально комплексного та належного рівня розвитку України, інтеграції областей і районів в єдиному суспільному, правовому, ціннісному та культурному просторі, максимально всебічного задіяння їх можливостей з урахуванням географічних , економічних, акселогічних, культурних, мистецьких та інших особливостей , підвищення конкурентоспроможності регіонів та територіальних громад.
О . Підкуйко	Акцентуючи увагу на тому, що поняття розвитку територіальної громади

[30, с. 344]	пов'язане з низкою понять, що характеризують походження розвитку , його спрямованість, ресурсне забезпечення, напрями і методи забезпечення, результати та ін., пропонує розуміти дане поняття як управлінське та нормативно-правове забезпечення життєво важливих потреб та інтересів територіальної громади , створення необхідних умов для її волевиявлення в реалізації своєю діяльністю власних інтересів у межах чинного законодавства.
--------------	--

А.2. Ключові аспекти розвитку територіальних громад (наукові теорії) [авторська розробка]

№ з /п	Ключові аспекти	Теорії	Положення теорії – підґрунтя формування та реалізації державної політики
1	Спільне бачення (солідарність)	Теорія символічного інтеракціонізму	Символи можливо використовувати задля створення або збільшення потенціалу громади через розуміння того, що означає та чи інша подія або дія крізь різні соціальні групи
2	Влада	Теорія конфліктів	Конфлікти можливо використовувати задля розвитку громади шляхом порушення «статус -кво» з метою здійснення необхідних змін, а також задля врегулювання присутніх розбіжностей у громаді
3	Взаємовідносини	Теорія соціального капіталу	Зосередження уваги на соціальному капіталі дозволяє досягти формування нових соціальних зв'язків, визначення нових лідерів зі свіжими ідеями та інноваційними підходами, а також побудови нових рівнів довіри, рівності та взаємності
4	Структура	Теорія структурного функціоналізму	Основи суспільства і громади мають взаємозалежні структури, кожна з яких виконує певні суспільні функції, що разом складають основу тієї чи іншої соціальної системи. Структури є важливими компонентами нарощування потенціалу громади
5	Комунікації	Теорія комунікативної дії	Теорія комунікативної дії, сутність якої полягає в побудові зв'язку між «раціональною» системою і життєвим світом завдяки вільному, відкритому і необмеженому спілкуванню, є дуже

			корисною для практичного розвитку громад
6	Мотивація для прийняття рішень	Теорія раціонального вибору	У контексті розвитку громади теорія раціонального вибору дозволяє віднайти відповідні стимули (винагороди) та одночасно звести до мінімуму ризику для осіб, які стають залученими до громадських ініціатив і рухів
7	Інтеграція різнорідних підходів	Теорія структуризації	Теорія структуризації у практичній діяльності з розвитку громад забезпечує можливість використання символічних норм і культурних моделей для створення нових структур для формування або посилення солідарності членів громади

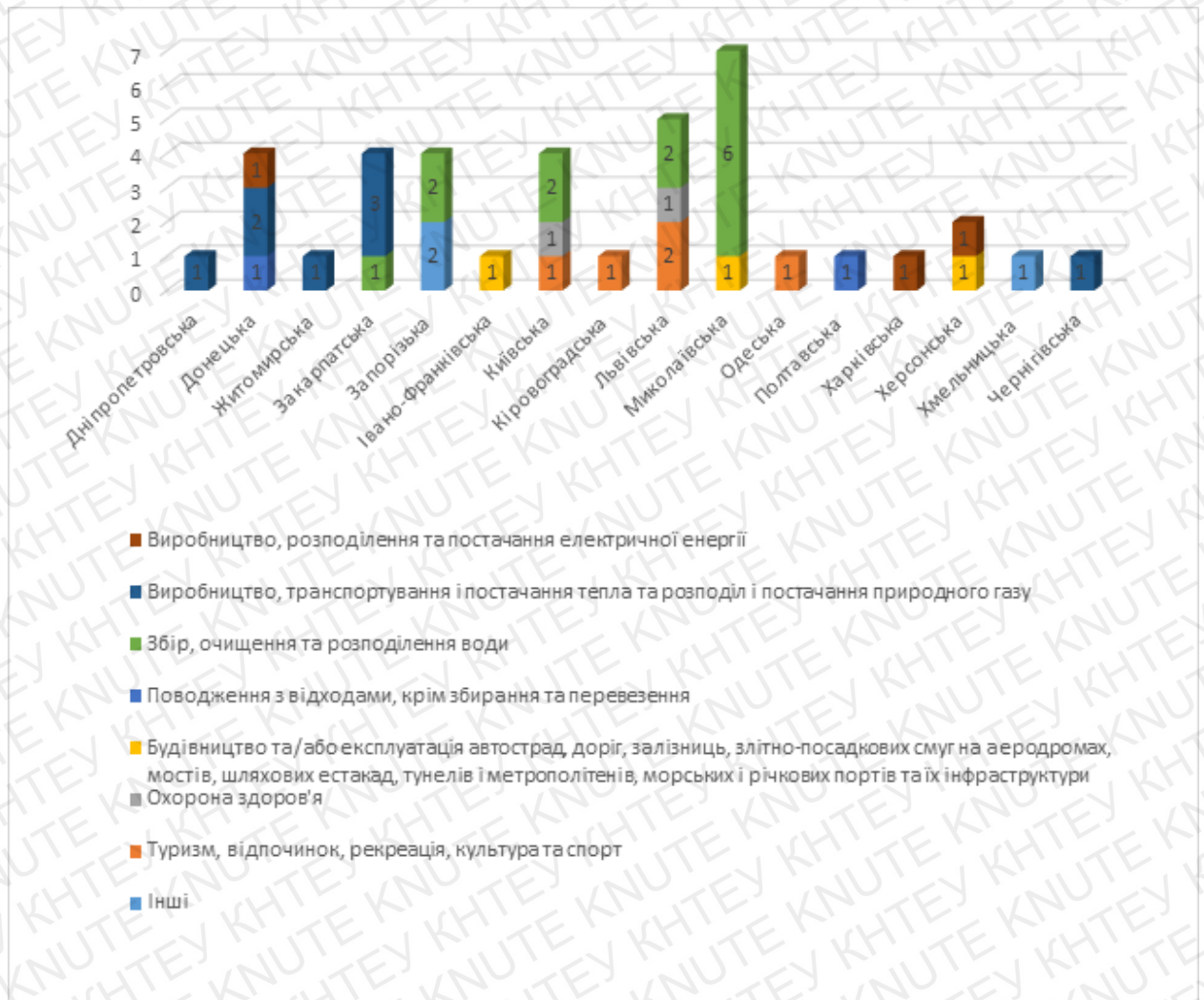
Додаток Б

Нормативно-правові документи, що регулюють розвиток територіальних громад із державно-приватним партнерством [авторська розробка]

Закон	Сутність підходу
Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [34]	Визначав учасників прогнозування та програмування розвитку території (Кабінет Міністрів України; Міністерство економіки України ; інші центральні органи виконавчої влади; Рада міністрів АРК; місцеві державні адміністрації; органи місцевого самоврядування). У даному Законі говориться, зокрема, про прогнози програми економічного і соціального розвитку областей, районів та міст на короткостроковий період, як про складові єдиної загальнодержавної системи документів економічного і соціального розвитку.
Закон України «Про Генеральну схему планування території України» [33]	Встановив пріоритети та концептуальні рішення по плануванню і використанню території країни, шляхи вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі.
Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів » [41]	Було запроваджено стратегічне планування регіонального розвитку . Він визначав правові, економічні та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів та подолання репресивності територій. В якості основних зауважень до цього закону слід вказати наступні: закон не визначав порядок реалізації та фінансування стратегій місцевого розвитку; не вирішував питання організації стимулювання місцевого розвитку та подолання депресивності територій. Серед інструментів регіонального розвитку із використанням державно-приватного партнерства Закон виокремлює виключно один механізм – угоди регіонального розвитку між Урядом та регіональною радою. Головною причиною, що обумовлює необхідність таких угод, є, за думкою фахівців, неефективність субвенційних механізмів фінансування проєктів у рамках стимулювання розвитку регіонів та підтримки депресивних територій .

Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» [35]	Визначав основні напрями соціально -економічного розвитку малих міст України, містив науково -методичні, економічні, організаційні, правові заходи щодо його забезпечення та надавав змогу органам місцевого самоврядування та органам виконавчої влади самостійно складати і реалізовувати плани відродження та розвитку малих міст із використанням для цього відповідної державної підтримки , враховувати конкретні потреби цих міст в регіональних програмах і стратегіях розвитку.
Концепція державної регіональної політики [19]	Серед окремих принципів концепції є принцип стимулювання активної взаємодії між органами виконавчої влади та структурами місцевого самоврядування в розробці та виконанні заходів відносно регіонального розвитку. Серед напрямів державної регіональної політики визначено: створення ефективних механізмів представництва на загальнонаціональному рівні інтересів регіонів, а на регіональному – територіальних громад. У Концепції державної регіональної політики значна увага приділяється питанням децентралізації та деконцентрації повноважень центральних структур виконавчої влади й наданню більш широких повноважень органам місцевого самоврядування. Зазначається, що оптимізація територіальної організації державної влади та місцевого самоврядування має забезпечити підвищення ефективності управління процесами розвитку регіонів шляхом удосконалення розподілу повноважень та функцій між територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування з метою уникнення дублювання, спрощення системи управління, її фінансового забезпечення та економії бюджетних коштів. Ці положення особливо є важливими для подальшого розвитку місцевого самоврядування , яке повинно передбачати здійснення не тільки прийняття рішення, але їх реалізацію, контролю за його виконанням.

Додаток В

(За даними Міністерства економіки України)

Додаток Г

Приклади використання держано-приватного партнерства у світі:

1. Реалізація інфраструктурних проектів :

- будівництво автомобільних доріг, шкіл і лікарень (Велика Британія, Іспанія, Фінляндія, Канада);
- будівництво швидкісних автомобільних і залізничних доріг, метрополітену та аеропортів, стадіонів (Франція, Австрія, Португалія, Туреччина та Греція);
- будівництво поромних переправ (Румунія, Болгарія, Греція);
- побудова нових та реконструкція зношених міських транспортних систем і об'єктів житлово-комунального господарства (Австралія, Нідерланди та Ірландія).

ДПП у секторі водопостачання і каналізації у США та Канаді привело до зниження витрат на 10–40%, у Шотландії – на 20%, в Ірландії – на 25–30%. У сфері транспорту, за оцінками Європейської Комісії, – на 10–17%. У Великобританії в середньому для різних секторів економія становила 17%

Залучення державою приватного бізнесу є однією з основних світових тенденцій у розвитку транспорту. При цьому таке залучення відбувається у найрізноманітніших формах: від контрактів на управління діючими об'єктами до передачі приватним компаніям повного циклу будівництва та експлуатації нового об'єкта інфраструктури. Успішними прикладами державно-приватного партнерства стали проекти у сфері залізничного транспорту: Tunnel Rail Link (Великобританія), високошвидкісна магістраль HSL Zuid (Нідерланди), лінія Oresund (Данія - Швеція). Із застосуванням механізму державно-приватного партнерства були закінчені й такі складні проекти, як Євротунель під проливом Ла-Манш, Сіднейський портовий тунель, міст Конфедерації у Канаді, національні аеропорти в Гамбурзі та Варшаві, Центральний парк в Нью-Йорку, окремі гілки метрополітену у Лондоні та інші.

2 . Реалізація гуманітарних проектів:

- підвищення якості освіти і охорони здоров'я (США та Канада);
- проведення наукових досліджень (зокрема, тільки у Німеччині протягом 2012 р. приватні інвестиції у наукові дослідження становили понад 50 млрд євро).

3. Реалізація проектів щодо захисту навколишнього середовища (Канада).

4. Реалізація проектів в галузі сільського господарства:

- будівництво, експлуатація та управління іригаційними проектами у Бразилії, Індії , Перу, Марокко та Йорданії;
- будівництво та управління мережами компаній «холодного ланцюгу» у Філіппінах, Індії , Мексиці та Пакистані;
- будівництво, обслуговування та управління ринками для збуту місцевої сільськогосподарської продукції у Філіппінах, Йорданії тощо;
- будівництво та експлуатація зернових терміналів у морських портах Філіппін;
- переробка відходів сільського господарства (Молдова, Словенія, Уганда, о. Маврикія , Бразилія тощо).

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

**«ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ
РЕГІОНІВ»**

Студентки 2 курсу, 9м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Роздобудька
Михайла
Олександровича

Науковий керівник,
доктор економічних наук,
доцент

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми,
кандидат економічних наук,
доцент

(підпис гаранта)

Дяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел з 70-ти найменувань, 4-ох додатків. Матеріали роботи містять 2 рисунків та 3 таблиці. Загальний обсяг роботи складає сторінок комп'ютерного тексту, основної частини – сторінок.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування комплексу теоретичних, методологічних і практичних підходів до визначення місця й ролі державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку регіонів, а також шляхи удосконалення розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

Відповідно до визначеної мети було поставлено такі завдання:

- проаналізовано нормативно-правове забезпечення реалізації відносин державно-приватного партнерства в Україні;
- розглянуто державно-приватного партнерства в активізації соціально-економічного розвитку регіонів.;
- розкрито сутність категорії «державно-приватне партнерство»;
- проаналізовано світовий досвід державно-приватного партнерства на регіональному рівні.;
- проведений аналіз рівня реалізації проектів державно-приватного партнерства в регіонах України;
- визначено перспективні напрями розвитку форм і методів співпраці держави та бізнесу в Україні

Об'єкт дослідження – державно-приватне партнерство в Україні.

Предмет дослідження – теоретико-методичні та прикладні основи державно-приватного партнерства у соціально-економічному розвитку регіонів.

У роботі використано такі методи дослідження: - метод теоретичного узагальнення, використовувався при написанні першого розділу про теоретико-методичні підходи до визначення державно-приватного партнерства;

- метод аналізу, який ми використовували при моніторингу та оцінюванні реалізації проектів державно-приватного партнерства;

- метод індукції, за допомогою якого, було логічно сформульовано основний виклад матеріалу;

- метод порівняння, який ми використовували під час порівняння європейського та вітчизняного досвіду.

У першому розділі розглянуті підходи до використання державно-приватного партнерства в активізації соціально-економічному розвитку регіонів, проаналізовані наукові підходи до вказаної проблеми, та вказані недоліки чинного законодавства з даного питання, розглянуті організаційно-економічні механізми для забезпечення ДПП в регіоні.

У другому розділі проаналізований міжнародний досвід реалізації проєктів державно-приватного партнерства на регіональному рівні, проведений аналіз реалізації проєктів ДПП в Україні на даний момент, розглянута нормативно-правова база, яка регулює питання ДПП в Україні.

Запропоновані напрямки активізації державно-приватного партнерства в Україні.

У третьому розділі були розглянуті перспективи розвитку форм та методів співпраці держави та бізнесу в регіоні спираючись на міжнародні стандарти.

Запропоновані три основні напрями удосконалення процесу ДПП у соціально-економічному розвитку регіонів, розглянуті принципи та, що дасть дана форма взаємодії для публічного партнера.

Одержані результати можуть бути використані для розвитку ДПП в регіонах нашої держави, при створенні програм розвитку громад.

Анотація

Роздобудько Михайло Олександрович

Державно приватне партнерство у соціально-економічному розвитку регіонів

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціалізацією «Публічне управління та адміністрування». Київський національний торговельно-економічний університет, 2021.

У випускній кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні засади розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Проаналізовано досвід розвинених європейських країн, щодо ДПП та окреслені напрями удосконалення чинного законодавства. Проведено аналіз реалізації проектів ДПП в європейських країнах та Україні.

Ключові слова: Державно-приватне партнерство, законодавство, світовий досвід, проект.

Annotation

Rozdobudko Mykhailo Oleksandrovych

Public-private partnership in socio-economic development of regions

Graduation qualification work for a master's degree in the specialty 281 "Public Administration" with a specialization in "Public Administration". Kyiv National University of Trade and Economics, 2021.

The theoretical qualification of the development of public-private partnership in Ukraine is considered in the final qualification work. The experience of developed European countries on PPP is analyzed and the directions of improvement of the current legislation are outlined. An analysis of the implementation of PPP projects in European countries and Ukraine.

Key words: Public-private partnership, legislation, world experience, project.

КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ

пл. Леся Українки, 1, м. Київ, 01196; тел. 286-82-52, факс 286-81-57, e-mail: derm@econkoda.gov.ua, ЄДРПОУ 02741485

№ _____ від _____
на № _____ від _____

РЕЦЕНЗІЯ

на випускні кваліфікаційну роботу Роздобудька Михайла Олександровича
на тему: «Державно-приватне партнерство у соціально-економічному
розвитку регіонів» на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за
спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Основним завданням сучасного етапу розвитку України є модернізація економіки країни з метою підвищення її конкурентоспроможності і стійкості перед викликами сучасності. Накопичений світовий та вітчизняний досвід свідчить, що саме державно-приватне партнерство (ДПП) і є одним із дієвих інструментів розширення ресурсної бази та мобілізації резервів для економічного розвитку країни, підвищення ефективності управління державною та муніципальною власністю. Саме такий підхід і обумовив вибір теми дослідження.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування комплексу теоретичних, методологічних і практичних підходів до визначення місця й ролі державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку регіонів, а також шляхи удосконалення розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

У випускній кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні засади розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Проаналізовано досвід розвинених європейських країн, щодо ДПП та окреслені напрями удосконалення чинного законодавства. Проведено аналіз реалізації проєктів ДПП в Україні.

Робота складається зі вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Результати дослідження обумовлюють практичну значущість роботи, що визначається можливістю використання запропонованих механізмів покращання ДПП в Україні спираючись на міжнародний досвід.

Поряд з цим, слід зазначити, що значно посилив би зміст випускної кваліфікаційної роботи детальний аналіз ефективності реалізованих проєктів державно-приватного партнерства в регіонах України.

Завдання визначені метою роботи виконані у повному обсязі. Зміст і рівень виконання роботи свідчить про достатню підготовку. В цілому робота виконана відповідно до методичних рекомендацій та заслуговує позитивної високої оцінки, а її автор Роздобудько Михайло Олександрович на присвоєння освітнього ступеня магістр за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Директор департаменту

Наталія ПОГРЕБНА

Департамент економіки та цифровізації Київської обласної державної адміністрації
№ 92-24-2021 від 11.11.2021
ГПП: Погребна Н.О. 11.11.2021 10.33
50121291713903071040000001021200019178100

Заява

Я, Роздобудько Михайло Олександрович, повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: « ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

« » _____ 2021 року

_____ (підпис)

Згода

Я, Роздобудько Михайло Олександрович, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ” несую повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« » _____ 2021 року _____ (_____)

Підпис

Прізвище, ініціали